

Kommunstyrelsen

**Kommunfullmäktige, för
kännedom**

Granskning av finansverksamheten

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens finansverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om finansverksamheten bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer och policydokument.

Efter genomförd granskning är vår **sammanfattande bedömning** att finansverksamheten **i allt väsentligt bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer och policydokument**. Vi bedömer utifrån genomförd granskning att styrdokumenterna är ändamålsenligt utformade med avseende på avkastningskrav och riskexponering. Vi bedömer vidare att finanspolicyn och dess relaterade riktlinjer efterlevs i samband med utförandet av finansförvaltningens arbete. Utifrån genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen är tillräcklig men att förbättringspotential finns avseende hanteringen av redovisningen av placeringar så att inte samma person ska vara involverad i beslutsprocessen som i redovisningen.

Enligt vår bedömning följer den långsiktiga medelsförvaltningen av kommunens pensionsmedel angivna riktlinjer i finanspolicyn. Vi bedömer vidare att kommunens hantering av finansiella risker i medels- och skuldförvaltningen även denna följer angivna riktlinjer i finanspolicyn.

I syfte att ytterligare utveckla finansverksamhetens ändamålsenlighet lämnar vi **följande rekommendationer** till kommunstyrelsen:

- Se över hanteringen av redovisningen vad gäller placeringar så att inte samma person ska vara involverad i beslutsprocessen som i redovisningen.
- Se över riktlinjerna avseende hantering av överlikviditet då dessa kan bli tydligare.

Granskningen översänds härmed till kommunstyrelsen för yttrande **senast 2022-12-31**.
Rapporten skickas även till kommunfullmäktige för kännedom.

För Nyköpings kommuns revisorer

Anne-Marie Wigertz,
ordförande

Gunnar Johansson
vice ordförande

Granskning av Finansverksamheten

Nyköpings kommun

—

2022-09-20

1. Sammanfattande bedömning

Sammanfattande bedömning

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens finansverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om finansverksamheten bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer och policydokument.

Efter genomförd granskning är vår **sammanfattande bedömning** att finansverksamheten **i allt väsentligt bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer och policydokument**. Vi bedömer utifrån genomförd granskning att styrdokumenterna är ändamålsenligt utformade med avseende på avkastningskrav och riskexponering. Vi bedömer vidare att finanspolicyn och dess relaterade riktlinjer efterlevs i samband med utförandet av finansförvaltningens arbete. Utifrån genomförd granskning bedömer vi att den interna kontrollen är tillräcklig men att förbättringspotential finns avseende hanteringen av redovisningen av placeringar så att inte samma person ska vara involverad i beslutsprocessen som i redovisningen.

Enligt vår bedömning följer den långsiktiga medelsförvaltningen av kommunens pensionsmedel angivna riktlinjer i finanspolicyn. Vi bedömer vidare att kommunens hantering av finansiella risker i medels- och skuldförvaltningen även denna följer angivna riktlinjer i finanspolicyn.

I syfte att ytterligare utveckla finansverksamhetens ändamålsenlighet lämnar vi **följande rekommendationer** till kommunstyrelsen:

- Se över hanteringen av redovisningen vad gäller placeringar så att inte samma person ska vara involverad i beslutsprocessen som i redovisningen.
- Se över riktlinjerna avseende hantering av överlikviditet då dessa kan bli tydligare.

2. Inledning

Inledning

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens finansverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Nyköpings kommun har en finanspolicy för kommunen och dess bolag antagen av fullmäktige 2020-12-08. Finanspolicyn är ett ramverk från kommunfullmäktige i syfte att ange övergripande målsättningar, ansvarsfördelning och principer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Syftet med policyn är att:

- fastställa finansverksamhetens övergripande mål,
- fastställa ramar för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten,
- fastställa ramar för hur finansverksamheten ska organiseras, och
- fastställa ramar för rapportering och uppföljning av finansverksamheten.

Revisorerna har i sin riskbedömning för 2022 bedömt att finansverksamheten ska granskas. Det är av vikt att det finns ändamålsenliga styrdokument och att den interna kontrollen säkerställer att det som föreskrivs i policy och styrdokument efterlevs.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om finansverksamheten bedrivs i enlighet med beslutade riktlinjer och policydokument. Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Hur är verksamheten organiserad?
- Är styrdokumentet ändamålsenligt utformade med avseende på avkastningskrav och riskexponering?
- Efterlevs styrdokumentet?
- Är den interna kontrollen tillräcklig avseende administrationen kring medelsförvaltning och skuldförvaltning?
- Hur bedrivs den långsiktiga medelsförvaltningen av kommunens pensionsmedel?
- Hur hanteras finansiella risker i medels- och skuldförvaltning?
- Hur hanteras skuldförvaltning, inkl. checkräkningskredit så att den matchar kommunens likviditetsplanering?

Inledning (forts.)

Revisionskriterier

Revisionskriterierna har i huvudsak varit kommunens finanspolicy.

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Insamling av samt granskning av styrdokument
- Insamling av samt granskning av rapporter
- Intervjuer med ansvariga tjänstepersoner

Ansvarig styrelse/nämnd

Granskningen har avsett kommunstyrelsen.

3. Besvarande av revisionsfrågor

Resultat av granskningen

Hur är verksamheten organiserad?

Finansverksamheten är i grunden uppbyggd på den antagna finanspolicyn där man specificerar mål och regelverk för hur verksamheten ska styras. Kommunens verksamhet för att efterleva policyn inom finansförvaltningen är organiserad genom två anställningar, ekonomichef och controller.

För att säkerställa att finanspolicy efterlevs har finansförvaltningen utvecklat interna kontroller samt att de arbetar utefter den fastställda delegationsordningen de har att förhålla sig till i sitt arbete.

Finansverksamheten omfattar nedanstående delområden med mål och ramar för begränsning av de finansiella riskerna enligt följande:

- **Likviditetsförvaltning**
 - Portfölj hos förvaltare Söderberg & Partners. Avser förvaltningen av kommunkoncernens likvida medel som ingår i den löpande verksamhetens likviditetshantering på kort sikt, samt den överlikviditet som har längre horisont. Likviditetsportföljens storlek ska vara tillräcklig för att säkerställa betalning av planerade utbetalningar i den takt de förfaller.
- **Skuldförvaltning**
 - Låneportfölj hos kreditinstitutet Kommuninvest. Skuldförvaltningen omfattar hanteringen av de långfristiga lån som kommunkoncernen har för att finansiera långsiktiga investeringar.
- **Borgensåtaganden**
 - För lån till dotterbolag samt ideella föreningar eller organisationer som har verksamhet i kommunen. Ett borgensåtagande innebär att kommunen åtar sig att fullfölja betalningsförpliktelser för gäldenärens/låntagarens räkning om denne inte kan göra det.
- **Långsiktig medelsförvaltning av kommunens pensionsmedel**
 - Portfölj hos förvaltare Söderberg & Partners. Kommunen har finansiella medel för att långsiktigt kunna möta framtida likviditetspåfrestningar med anledning av pensionsutbetalningar. Målet med pensionsförvaltningen är att möta likviditeten för den förmånsbestämda ålderspensionen år 2040 och framåt med minst 100 % konsolidering gentemot den förmånsbestämda ålderspensionen.
- **Medelsförvaltning för donationsmedel**
 - Förvaltning av finansiella medel för ett antal donationsfonder och stiftelser. Kommunen har som mål att uppnå en avkastning som möjliggör en årlig utdelning i enlighet med respektive stiftelses ändamål samt ge en god avkastning i förhållande till risk.

Resultat av granskningen

Är styrdokumentet ändamålsenligt utformade med avseende på avkastningskrav och riskexponering?

Tillhörande kommunens finanspolicy återfinns specifika riktlinjer som kommunens finansverksamhet ska jobba utefter. Dessa riktlinjer är utformade för respektive delområde som återfinns på sida 8. Nedan noteras exempel på specifika riktlinjer som är kopplat till kraven på avkastningskrav och riskexponering.

- Kommunens tillgångsportfölj ska allokeras för att uppnå en rimlig avvägning mellan förväntad avkastning och risk. Förlustrisken begränsas genom att portföljen tillåts falla maximalt 15 % från det högsta rapporterade värdet de senaste 12 månaderna.
- Avkastningsmålet för pensionsmedelsförvaltningen är en långsiktig avkastning på 3 % per år i reala termer, justerat för inflation.
- Riktlinjer finns även för att minska risken att räntehöjningar påverkar marknadsvärdet på ränteplaceringar negativt. Den genomsnittliga durationen för pensionsportföljen får inte överstiga 3 år samt 1,5 år för likviditetsportföljen.
- Kommunen har även riktlinjer för skuldförvaltningen, bland annat för ränterisk och valutarisk. Riktlinjer finns för genomsnittlig räntebindningstid där ett intervall mellan 1-3 år tolereras och maximalt 60 % får förfalla inom 1 år. Lån får endast upptas i SEK för att eliminera valutaexponeringen.
- Kommunen arbetar även efter tillåtna tillgångsslag och limiter för att minimera riskexponeringen. Exempelvis får andelen aktier i pensionsportföljen maximalt vara 70 %.

Slutsats:

- KPMG bedömer utifrån genomförd granskning att styrdokumentet är ändamålsenligt utformade med avseende på avkastningskrav och riskexponering.

Resultat av granskningen

Efterlevs styrdokumentet?

KPMG bedömer utifrån genomförd granskning av finanspolicyn och dess relaterade riktlinjer, samt utförandet av finansförvaltningens arbete, att finanspolicyn och dess riktlinjer efterlevs.

Resultat av granskningen

Är den interna kontrollen tillräcklig avseende administrationen kring medelsförvaltning och skuldförvaltning?

Medelsförvaltning

Det är kommunens ekonomichef och controller som aktivt arbetar inom finansverksamheten och som tar beslut om kommunens finansiella placeringar. Rapportering över utvecklingen av placeringarna sker två gånger per år till kommunstyrelsen, vid delår och helår. Kommunen arbetar utefter en internkontrollplan där kontroller för finansverksamheten ingår. Kommunen har beslutat att två gånger per år kontrollera att dess finansiella placeringar följer riktlinjerna i beslutad finanspolicy. Avstämning görs mot månadsrapport som erhålls från förvaltare Söderberg & Partners. Kommunen får även råd från dess förvaltare vid köp- och säljbeslut samt att kommunen följer marknadernas utveckling dagligen.

Skuldförvaltning

När ett nytt lån tas är det controller som beställer en offert från Kommuninvest samt tar fram beslutsunderlag som sedan mejlas till ekonomichef. Ekonomichef återkopplar sedan till controller och bekräftar till Kommuninvest om accept på offert. Kommuninvest tar sedan fram ett låneavtal som signeras gemensamt av ekonomichef och kommunstyrelsens ordförande.

- Kommunen arbetar utifrån en antagen delegationsordning som styr de anställdas befogenheter. I finanspolicyn finns angivet att minst två personer ska vara involverade i varje affär och i administrationen av alla avtal. Bokföring av transaktionerna m m ska skötas av någon annan än den som fattar besluten. Efter intervju med controller framgår det att controller både sköter redovisningen och är med i beslutsprocessen för kommunens placeringar. KPMG rekommenderar därför att kommunen ser över hanteringen av redovisningen av placeringarna för att inte samma person ska vara involverad i beslutsprocessen som i redovisningen.
- KPMG har inhämtat exempel på låneavtal samt avtal för finansiell leasing och testat att personer som signerat avtalen har befogenhet enligt beslutad delegationsordning.

Slutsats:

- KPMG bedömer utifrån genomförd granskning att den interna kontrollen i allt väsentligt är tillräcklig men att förbättringspotential finns avseende hanteringen av kommunens placeringar.

Resultat av granskningen

Hur bedrivs den långsiktiga medelsförvaltningen av kommunens pensionsmedel?

Bakgrund

För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs i normalläget en relativt hög andel riskfyllda tillgångar. I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen riskfyllda tillgångar i portföljen (primärt aktier) styras dynamiskt med råd från dess placeringsrådgivare Söderberg & Partners. Nedan finns en tabell över hur kommunens riktlinjer ser ut avseende tillåten allokering mellan tillgångsslag i kommunens pensionsportfölj.

Tillgångsslag	Minst	Normalt	Maximalt
1. Räntebärande värdepapper	30 %	50 %	100 %
2. Aktier	0 %	50 %	70 %
- Varav svenska aktier	0%	25 %	50 %
- Varav utländska aktiefonder	50 %	75 %	100 %
3. Alternativa tillgångar	0 %	0 %	10 %
4. Likvida medel	0 %	0 %	20 %

- Avkastningsmålet för pensionsmedelsförvaltningen är en långsiktig avkastning på 3 % per år i reala termer, justerat för inflation.
- Kommunen arbetar även efter att andelen riskfyllda tillgångar löpande ska justeras så att portföljen som mest kan tappa 15 % i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 12 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad).
- Räntebärande värdepapper placeras endast i fonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU. Den genomsnittliga kreditvärdigheten för en enskild fond får inte understiga kreditbetyg BBB-/Baa3 enligt Standard & Poor's respektive Moody's.
- Kommunen har även riktlinjer för hållbara placeringar där direkta placeringar inte ska ske i värdepapper utgivna av företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen eller annan krigsmateriel, produktion av pornografi, tobaksprodukter, spel eller alkoholhaltiga drycker. Placeringar medges heller ej i företag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av fossila bränslen.

Resultat av granskningen

Hur bedrivs den långsiktiga medelsförvaltningen av kommunens pensionsmedel (forts.)?

Resultat

- Kommunen har ett avkastningsmål för pensionsmedelsförvaltningen på 3 % per år i reala termer, justerat för inflation. KPMG har kontrollerat portföljutvecklingen sedan start 2017 och noterat att portföljutvecklingen inte har nått avkastningsmålet på 3 % årlig avkastning. Sedan start har portföljen ökat med 9,65 % enligt uppgift från Söderberg & Partners, vilket inte möter avkastningsmålet om 3 % per år justerat för inflation. Med hänsyn till corona-krisen, kriget i Ukraina och den höga inflationen har kommunen inte kunnat nå avkastningsmålet.
- Kommunen har riktlinjer att portföljen som mest kan tappa 15 % i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 12 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad). KPMG har kontrollerat portföljutvecklingen det senaste året och funnit att ingen justering har varit nödvändig där portföljen endast har tappat 5,8 % de senaste 12 månaderna.
- Kommunen har riktlinjer för tillåtna tillgångsslag och hur dess allokering ska vara utformat. KPMG har kontrollerat portföljens allokering utefter tillåtna tillgångsslag samt att den procentuella fördelningen inte överskrider angiven maximal gräns. Per 2022-07-31 har pensionsportföljen en allokering på 80 % räntetillgångar och resterande 20 % aktier och likviditet.
- Kommunen har riktlinjer för hållbara placeringar där direkta placeringar inte ska ske i värdepapper utgivna av företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen eller annan krigsmateriel, produktion av pornografi, tobaksprodukter, spel eller alkoholhaltiga drycker. Placeringar medges heller ej i företag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av fossila bränslen. KPMG har kontrollerat de största innehaven i kommunens fondplaceringar och finner att de följer angivna riktlinjer över hållbara placeringar.

Slutsats:

- KPMG bedömer utifrån genomförd granskning att den långsiktiga medelsförvaltningen av kommunens pensionsmedel följer angivna riktlinjer i finanspolicyn.

Resultat av granskningen

Hur hanteras finansiella risker i medels- och skuldförvaltning?

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutar om kommunkoncernens totala kreditram samt hur stor del av den totala ramen respektive bolag/förbund får nyttja. Kommunen har noterat nedan risker för sin skuldförvaltning.

- Refinansieringsrisk (medel kan endast lånas upp till kraftigt ökade kostnader)
- Ränterisk (förändrad räntenivå leder till ökade räntekostnader eller påverkar ränteplaceringar negativt)
- Valutarisk (förändrad valutakurs påverkar kommunens balansräkning och räntekostnader negativt)
- Motpartsrisk (Risken att motparten i en finansiell transaktion inte kan fullfölja sina åtaganden att betala eller leverera)

Hanteringen av dessa risker sker genom att finansförvaltningen följer de riktlinjer som finns för att kunna följa beslutad finanspolicy.

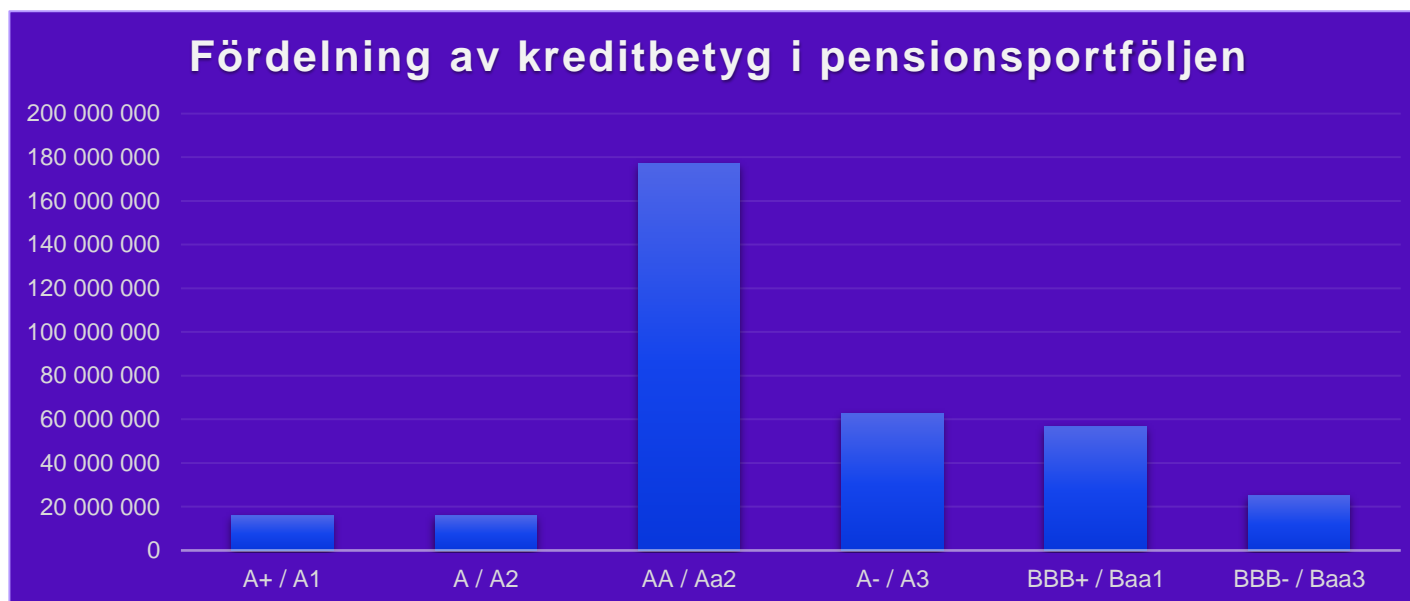
- Riktlinjer finns för att minska risken att räntehöjningar påverkar marknadsvärdet på ränteplaceringar negativt. Den genomsnittliga durationen för pensionsportföljen får inte överstiga 3 år samt för likviditetsportföljen 1,5 år.
- Kommunen har även riktlinjer för skuldförvaltningen, bland annat för ränterisk och valutarisk. Riktlinjer finns för genomsnittlig räntebindningstid där ett intervall mellan 1-3 år tolereras och maximalt 60 % får förfalla inom 1 år. Lån får endast upptas i SEK för att eliminera valutaexponeringen.
- Specifika kriterier finns också över tillåtna placeringar där ett lägsta kreditbetyg på BBB-/Baa3 tolereras. Maximalt 5 % av portföljen får även placeras hos en enskild motpart.

Resultat av granskningen

Hur hanteras finansiella risker i medels- och skuldförvaltning (forts.)?

Resultat

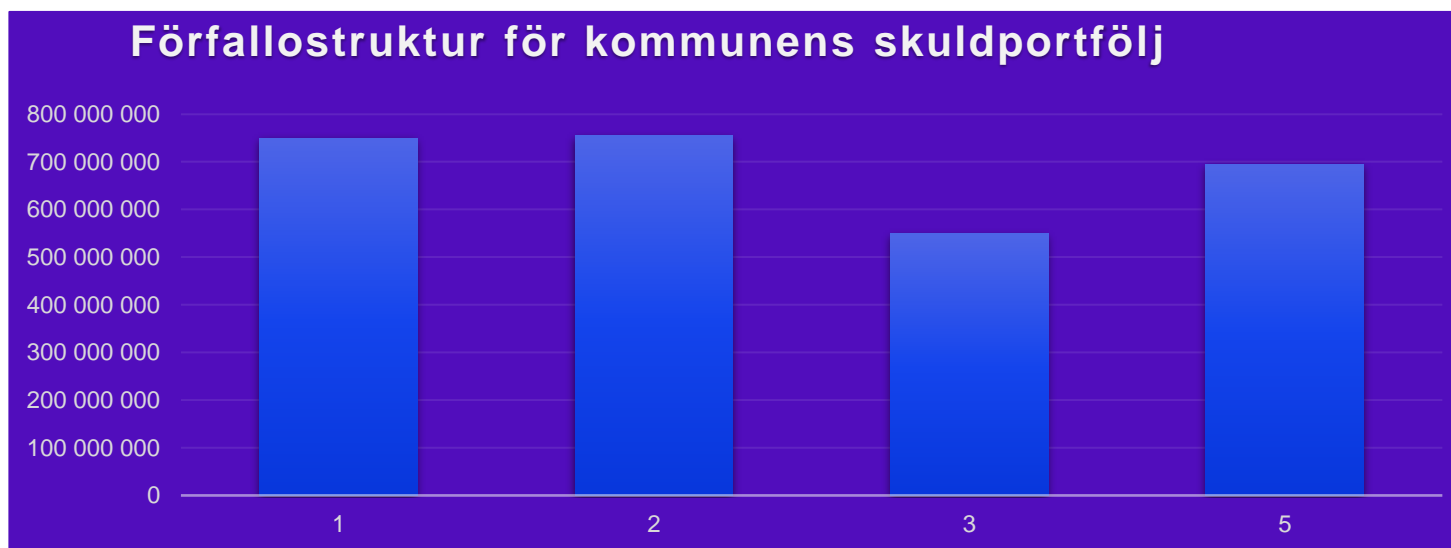
KPMG har kontrollerat respektive placeringars kreditrating samt maximal allokering hos enskild motpart och inte funnit några överträdelser. Se bild nedan för fördelningen av kreditbetyg för kommunens räntetillgångar i pensionsportföljen per 2022-07-31.

Resultat av granskningen

Hur hanteras finansiella risker i medels- och skuldförvaltning (forts.)?

- KPMG har kontrollerat genomsnittlig duration för respektive portfölj per 2022-07-31 och inte funnit några överträdelser.
- KPMG har kontrollerat kommunens nuvarande skuldportfölj och inte funnit några överträdelser avseende riktlinjerna för ränterisk och valutarisk. Se även nedan diagram över förfallostrukturen för kommunens skuldportfölj där det framgår att kommunens lån förfaller inom 1-5 år. Det framgår därför att 60 % av skuldportföljen inte förfaller inom 1 år.

Slutsats:

- KPMG bedömer utifrån genomförd granskning att kommunens hantering av finansiella risker i medels- och skuldförvaltningen följer angivna riktlinjer i finanspolicyn.

Resultat av granskningen

Hur hanteras skuldförvaltning, inkl. checkräkningskredit så att den matchar kommunens likviditetsplanering?

Bakgrund

Kommunen har en likviditetsprognos som de utgår ifrån för den löpande likviditetsplaneringen. Prognosen utgår från föregående års utfall där controller i början av varje räkenskapsår uppdaterar intäktsprognos för skatter samt antagande om löneutbetalningar. Ekonom går sedan in minst en gång i veckan och uppdaterar prognos mot faktiskt utfall. Kommunen ser även över prognosen veckovis för att den bättre ska stämma överens mot faktiskt utfall. Avstämningar sker med jämna mellanrum med anställda som jobbar med kund och leverantör. Framåt jobbar kommunen även med att få till en teknisk lösning som kopplar ihop kundreskontra, leverantörsreskontra samt bankkonto i ett gemensamt prognosverktyg.

Resultat

- Kommunen har som mål för likviditetsförvaltningen att aldrig överskrida beviljad kontokreditslimit. Beviljad kontokreditslimit ligger på 200 MSEK. Kommunen arbetar aktivt utefter en likviditetsplan med prognos framåt dag för dag för att kontrollera in- och utbetalningar och att ingen överträdelse av kreditlimiten görs. Vid eventuell överträdelse ska ekonomiavdelningen rapportera till Kommunfullmäktige. KPMG har erhållit kommunens likviditetsplan för 2022 där ingen överträdelse över kontokreditslimiten har noterats.
- Vidare jobbar kommunen utefter att minimera ränterisk, valutarisk, refinansieringsrisk samt motpartsrisk för sin skuldportfölj. KPMG har kontrollerat kommunens skuldportfölj med avseende på ränte- och valutarisk och inte funnit några överträdelser. Vidare bedömer KPMG refinansierings- och motpartsrisken som låg eftersom kommunens finansiering erhålls från kreditinstitutet Kommuninvest som får anses vara en stabil motpart samt har högsta möjliga kreditbetyg (AAA/Aaa).
- KPMG har noterat att inga riktlinjer finns i finanspolicyn för hur överskottslikviditet på banken ska hanteras. Det vill säga inga specifika gränsvärden finns beskrivet för hur mycket likvida medel som får finnas på banken och när det ska investeras i kommunens likviditetsportfölj. KPMG rekommenderar därför kommunen att upprätta riktlinjer i sin finanspolicy avseende hanteringen av överskottslikviditet.

Slutsats:

- KPMG bedömer utifrån genomförd granskning att kommunens likviditetsplanering följer angivna riktlinjer i finanspolicyn men att tydligare riktlinjer kan upprättas avseende hantering av överlikviditet.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2022 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.